

ПРАВИЛА за предоставяне на достъп до газопреносните и/или газоразпределителните мрежи и за достъп до съоръженията за съхранение на природен газ

Приети с Решение № П-1 от 14.03.2013 г. на Държавната комисия по енергийно и водно регулиране, обн., ДВ, бр. 36 от 16.04.2013 г., изм. и доп., бр. 59 от 4.08.2015 г., в сила от 4.08.2015 г., бр. 103 от 27.12.2016 г., в сила от 27.12.2016 г.

Глава първа

ПРАВИЛА ЗА ДОСТЪП ДО ГАЗОПРЕНОСНИТЕ И/ИЛИ ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИТЕ МРЕЖИ

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. (1) Тези правила определят:

1. условията за предоставяне на достъп до газопреносната и/или газоразпределителните мрежи, на които следва да отговарят лицата, поискали достъп;

2. реда за предоставяне на достъп до газопреносната и/или газоразпределителните мрежи на лицата, поискали достъп;

3. (изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.** , в сила от 27.12.2016 г.) лицата, имащи право на достъп до газопреносните мрежи и до газоразпределителните мрежи, които са: обществен доставчик на природен газ, добивни предприятия, оператори на съоръжения за съхранение на природен газ, оператори на съоръжения за втечнен природен газ; оператор на газопреносна мрежа, комбиниран оператор, оператори на газоразпределителни мрежи, търговци на природен газ, клиенти и крайните снабдители на природен газ.

(2) Правилата имат за цел да гарантират, че операторите на газопреносни и газоразпределителни мрежи предлагат услуги на всички ползватели на мрежата на недискриминационна основа.

(3) Правилата имат за цел да гарантират, че операторите на газопреносни и газоразпределителни мрежи:

1. (изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) предоставят на трети страни услуги за достъп както за непрекъсваеми, така и за прекъсваеми услуги, като цената за прекъсваеми услуги отразява вероятността от прекъсване;

2. предлагат на ползвателите на мрежата както дългосрочни, така и краткосрочни услуги.

(4) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) Операторите предлагат минимално следните услуги по предоставяне на капацитет:

1. (изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.** , в сила от 27.12.2016 г.) по отношение на срока: услуги по предоставяне на краткосрочен капацитет – капацитет в рамките на деня, дневен, месечен или тримесечен капацитет, и услуги по предоставяне на дългосрочен капацитет – годишен капацитет (газова година) или капацитет за период, кратен на една година, но не повече от 15 поредни газови години; капацитет в рамките на деня и за ден напред се предлага на определени от операторите на газопреносни мрежи точки след осигуряване на съответната техническа възможност чрез Платформа за резервиране на капацитет;

2. (изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.** , в сила от 27.12.2016 г.) по отношение на вида на услугите: услуги по предоставяне на гарантиран капацитет и услуги по предоставяне на прекъсваем капацитет.

Раздел II

Условия за предоставяне на достъп до газопреносните и/или газоразпределителните мрежи

Чл. 2. (1) Право на достъп до мрежите имат лицата по чл. 1, т. 3.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г., изм., **бр. 103 от 2016 г.** , в сила от 27.12.2016 г.) Право на достъп до мрежите нямат лицата, които се намират в производство по ликвидация, обявени са в несъстоятелност или се намират в производство по обявяване на несъстоятелност, а ако са чуждестранни лица – се намират в подобни процедури съгласно националното си законодателство.

(3) Операторът на мрежа има право да откаже достъп до мрежата, когато заявителят има неизпълнено финансово задължение към оператора, срокът на което е изтекъл.

(4) (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.** , в сила от 27.12.2016 г.) Операторът на мрежа има право да върне заявление за достъп, когато:

1. заявителят не предостави необходимите доказателства за изискуемите обстоятелства по осигуряване на достъпа съгласно тези правила;

2. заявлението за достъп не отговаря на условията и изискванията на тези правила.

(5) В случаите по ал. 4 операторът определя срок не по-кратък от 3 работни дни за отстраняване на нередностите по заявлението и за представяне на необходимите доказателства. Ако в определения срок нередностите не бъдат отстранени и доказателствата не бъдат представени, заявлението за достъп се връща на заявителя, а процедурата по достъп се прекратява.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) Газопреносното и газоразпределителното предприятие предоставят на ползвателите достъп до мрежите си при условия на равнопоставеност, прозрачност и недопускане на дискриминация на лицата, отговарящи на изискванията на тези правила.

Чл. 3. Право на достъп до газопреносните и/или газоразпределителните мрежи могат да имат и местни лица в държава - членка на ЕС, или регистрирани в държава, с която Република България има постигната договореност по силата на международен акт за взаимоприлагане на съответното право на ЕО при наличие на междусистемни връзки и при условията на чл. 176а от Закона за енергетиката (ЗЕ).

Чл. 3а. (Нов – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.** , в сила от 27.12.2016 г.) Операторът на газопреносна, съответно на газоразпределителна, мрежа може да откаже достъп до мрежите:

1. при условията на чл. 172, ал. 2 и чл. 172а от Закона за енергетиката;

2. когато заявителят не отговаря на условията по раздели II и III или не представи необходимите документи съгласно тези правила.

Раздел III

Ред за предоставяне на достъп до газоразпределителните мрежи (Загл. изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.)

Чл. 4. (1) (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.** , в сила от 27.12.2016 г.) Лицата по чл. 1, т. 3 и чл. 3 подават до

оператора на газоразпределителна мрежа писмено заявление за достъп по образец (заявка) и приложения към него, изготвени от оператора и оповестени от него по подходящ начин, включително на интернет страницата му.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.) Всяко лице, имащо право на достъп, или ползвател на мрежа заявява достъп или корекция на предоставения достъп чрез заявление за достъп, което се попълва и представя на хартиен и на електронен носител в определен от оператора на газоразпределителната мрежа формат. При противоречие между хартиения и електронния носител предимство има хартиеният.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) Заявлението за достъп следва да включва минимум:

1. заявен капацитет за пренос на входна/и точка/и на дневна база;
2. заявен капацитет за пренос на изходна/и точка/и на дневна база;
3. период за достъп и пренос - начална дата и крайна дата, който не може да е различен от газов ден, газов месец, газово тримесечие или газова година.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г., отм., бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.).

(5) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г., отм., бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.).

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) Заявление за достъп се подава и в случаите, когато се иска промяна на вече предоставен достъп до мрежите, ако промяната се налага вследствие разширение, реконструкция и/или рехабилитация на съществуващи съоръжения на заявителя.

Чл. 5. (1) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) Сроковете за подаване на заявление за достъп и заявяване на капацитет са, както следва:

1. подаване на заявление за достъп и заявяване на годишен капацитет и капацитет с продължителност повече от една година – не по-късно от 30 дни преди началото на периода и не по-рано от 365 дни преди началото на периода; в рамките на този срок могат да се подават заявления и да се разпределя капацитет за тримесечен или месечен капацитет за следващата газова година, когато е заявен като допълнение към заявлението за годишен капацитет;

2. подаване на заявление за достъп и заявяване на тримесечен капацитет – не по-късно от 30 дни преди началото на периода и не по-рано от 60 дни преди началото на периода;

3. подаване на заявление за достъп и заявяване на месечен капацитет – не по-късно от 15 дни преди началото на периода и не по-рано от 30 дни преди началото на периода.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г., бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.) Операторът на газоразпределителна мрежа разглежда подаденото заявление и приложенията към него в 7-дневен срок от подаването му. Ако установи, че заявителят не е представил необходимите документи и данни съгласно тези правила, операторът уведомява писмено заявителя да ги предостави допълнително в 5-дневен срок от получаване на писменото съобщение. На заявителя се дава указание, че при непредставянето на необходимите документи в срок заявлението не се разглежда.

(3) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) Сроковете за произнасяне по заявление за достъп и заявен капацитет са, както следва:

1. за одобряване, отхвърляне или коригиране на заявление за достъп и заявен годишен капацитет – до 15 дни преди началото на периода;

2. за одобряване, отхвърляне или коригиране на заявление за достъп и заявен тримесечен или месечен капацитет – до 5 дни преди началото на периода.

(4) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) Операторът може при наличието на непреодолима сила или други оповестени от него форсмажорни обстоятелства да приеме и/или да разгледа заявка след горепосочените срокове.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г., отм., **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.).

Чл. 6. (1) (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) След получаване на заявление с всички необходими документи операторът на газоразпределителната мрежа извършва проучване на възможността и условията за предоставяне на достъп на заявителя.

(2) Проучването обхваща наличието на условията по раздел II, заявления капацитет, липсата на пречки за предоставяне на достъп, техническите параметри и възможните срокове за осъществяване на достъпа.

Чл. 7. (1) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г., изм. и доп., **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) В сроковете по чл. 5 за произнасяне по заявление за предоставяне или за промяна на предоставен достъп операторът на газоразпределителна мрежа предоставя на заявителя проект на договор при равностойни условия за ползвателите или мотивиран отказ.

(2) В проекта на договор се уреждат условията за достъп за точно определен обект и се включват следните задължителни параметри:

1. разрешен разпределен капацитет на дневна база по входни и изходни точки, в т.ч. максимален и минимален часов разход на природен газ и налягането в мрежата;

2. профил на натоварването - количества природен газ за пренос в годишен аспект, съответно тримесечен, месечен или дневен аспект;

3. (изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) входни и изходни точки (пунктове) на газоразпределителните мрежи, на които се измерва предадено/прието количество природен газ за пренос; точки на измерване на природния газ на вход и изход от преносната и/или разпределителните мрежи.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г., **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) Заявителят подписва проекта на договор и същият се сключва в 3-дневен срок от получаването му от оператора на газоразпределителната мрежа.

(4) (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) Операторите на газоразпределителни мрежи разработват общи условия на договорите за пренос по газоразпределителни мрежи, които подлежат на одобрение от КЕВР и се публикуват на интернет страниците на операторите.

Чл. 8. (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) В случай на мотивиран отказ за предоставяне на достъп от оператор на газоразпределителна мрежа клиент или потенциален клиент на природен газ, разположен на територията на този оператор, може да получи достъп до газопреносната мрежа при условията на тези правила.

Чл. 9. (Отм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.).

Чл. 10. (Отм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.).

Раздел IIIa

(Нов – ДВ, бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.)

Ред за предоставяне на достъп и разпределение на капацитет на входните и изходните точки на газопреносните мрежи

Чл. 10а. (Нов – ДВ, бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.) (1) Операторът на газопреносна мрежа извършва проверка на всяко лице, подало заявление за достъп по образец, за съответствие с изискванията на чл. 2 от правилата в срок 3 работни дни от подаване на заявлението с всички необходими документи. За резултатите от проверката заявителят се уведомява в срок до 3 работни дни.

(2) Заявлението може да бъде подавано по всяко време в рамките на работните дни на оператора – лично, с препоръчана поща или по куриер, или по електронен път на посочен от оператора адрес, в съответствие с изискванията за спазване на писмена форма и удостоверяване на автора или титуляря на електронното изявление съгласно Закона за електронния документ и електронния подпис. Към заявлението се прилагат оригинални документи, удостоверяващи липсата на обстоятелствата по чл. 2, ал. 2, и удостоверение за актуално състояние на заявителя или еквивалентен документ съгласно националното законодателство на страната, в която е регистриран.

(3) Заявление за достъп се подава и в случаите, когато се иска промяна на вече предоставен достъп до мрежите, ако промяната се налага вследствие разширение, реконструкция и/или рехабилитация на съществуващи съоръжения на заявителя.

(4) Проверката за съответствие с изискванията на правилата е с валидност до 6 месеца от уведомлението за получаване на правото на достъп до газопреносната мрежа.

(5) В срока по ал. 4 лицето има право да подава заявки за резервиране на капацитет на Платформата за резервиране на капацитет, съответно да участва в процедурите за разпределение на капацитет за пренос.

(6) Операторът на газопреносна мрежа има право по всяко време в срока по ал. 4 да извършва проверка на лицето за съответствието му с изискванията съгласно правилата с оглед предоставяне на достъп.

Чл. 10б. (Нов – ДВ, бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.) (1) На всяка от точките за междусистемно свързване операторът на газопреносна мрежа създава и експлоатира съвместна Платформа за резервиране на капацитет заедно със съседните оператори на газопреносни мрежи, на която разпределя капацитет за пренос чрез провеждане на тръжни процедури (търгове) в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 984/2013 на Комисията от 14 октомври 2013 г. за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределение на капацитет в газопреносни системи и за допълнение на Регламент (ЕО) 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета.

(2) Тръжните процедури в точките на междусистемно свързване се провеждат съгласно тръжния календар на търговете за капацитет, публикуван от ENTSOG съгласно член 3, т. 2 от Регламент (ЕС) 984/2013.

(3) Платформата за резервиране на капацитет следва да осигурява всички необходими

софтуерни средства за цялостно изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) 984/2013.

(4) Платформата за резервиране на капацитет следва да поддържа и обработва данни за регистрираните на платформата ползватели на газопреносни мрежи.

(5) С регистрацията си на платформата за резервиране ползвателите приемат да изпълняват правните и договорните изисквания, валидни и приложими за съответната платформа.

(6) В процедурите за разпределение на капацитет могат да участват лицата, преминали проверката по чл. 10а, след регистрация на платформата за резервиране и при осигурен кредитен лимит. Размерът и условията на кредитния лимит се определят от оператора по недискриминационен и прозрачен начин, по видове капацитетни продукти и се публикуват на интернет страницата на оператора.

(7) Операторът на газопреносна мрежа управлява кредитния лимит на регистрираните ползватели и ги уведомява за достигане на кредитния им лимит с оглед предприемане на действия и допускане до участие в процедура за разпределение на капацитет.

(8) Подробните резултати от всяка проведена тръжна процедура са достъпни за оператора на газопреносна мрежа и за всеки от участниците в процедурата веднага след нейното приключване, а обобщените резултати се публикуват в секцията за публичен достъп на Платформата за резервиране на капацитет.

(9) На Платформата за резервиране на капацитет се провеждат и процедурите за разпределение на капацитет за точките от газопреносните мрежи, различни от точките на междусистемно свързване, съгласно един от механизмите за разпределение на капацитет, посочени в чл. 11, ал. 2.

(10) Сроковете и условията за провеждането на процедурите за разпределение на капацитет по ал. 9 се определят от оператора на газопреносна мрежа чрез календар за заявяване за годишни, месечни и тримесечни продукти, който се обявява на интернет страницата му не по-късно от 30 календарни дни преди провеждането на всяка процедура.

(11) Операторът на газопреносна мрежа има право да установи собствени софтуерни решения, позволяващи търговия с капацитет на точките, различни от точките на междусистемно свързване.

(12) Всяка процедура за разпределение на капацитет на Платформа за резервиране на капацитет приключва с електронно писмено потвърждение за разпределен капацитет към участника в процедурата и към оператора на газопреносната мрежа на заявените от участника входни и/или изходни точки.

(13) В 3-дневен срок от приключване на процедура за разпределение на капацитет операторът на газопреносна мрежа предоставя на участника с разпределен капацитет проект на договор за пренос или допълнително споразумение към вече сключен договор в съответствие с писменото потвърждение за разпределен капацитет на заявените от участника входни и/или изходни точки.

(14) Не по-късно от датата на ефективно изпълнение на заявките по сключен договор за пренос ползвателите следва да представят информация за осигурен/резервиран капацитет за пренос през преносната мрежа на съседен оператор в полза на заявителя за период и капацитет, съответстващ на разпределения във входната точка, и/или за осигурени количества природен газ на основание сключен валиден договор за доставка на заявените количества природен газ с място на доставка – посочените в заявлението входна/и точка/и.

(15) Изискването по ал. 14 не се прилага за сключени договори за пренос при разпределен капацитет след проведена процедура за групиран капацитет на точките за междусистемно свързване.

(16) Операторът на газопреносна мрежа разработва образец на хармонизиран договор за предоставяне на услугата "пренос на природен газ по газопреносна мрежа" на ползвателите при равностойни договорни условия при спазване на изискванията на чл. 6 от Правилата за търговия с природен газ. Образецът на договор за пренос се публикува на интернет страницата на оператора.

Раздел IV

Принципи на механизмите за разпределение на капацитет и на процедурите за управление на претоварването

Чл. 11. (1) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г., **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) Операторът на газопреносната мрежа в съответствие с изискванията и правилата на Регламент (ЕС) 984/2013 прилага и публикува недискриминационни и прозрачни механизми за разпределение на капацитет, които гарантират предоставянето на максимален капацитет във всички важни точки (включително входни и изходни) на всички участници на пазара, като се отчитат целостта на системата и ефикасната експлоатация на мрежата, включително правила за управление на претоварването. Операторът разработва процедури за управление на претоварването и ги представя в КЕВР за одобрение.

(2) Механизмите за разпределяне на наличния капацитет за всяка входна и изходна точка и за мрежата като цяло могат да бъдат, както следва:

1. пропорционално разпределение;

2. тръжна процедура;

3. открито запитване (в случай на нова газова инфраструктура).

(3) (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) Механизмите по ал. 2 се прилагат отделно за заявления гарантиран и за заявления прекъсваем капацитет. Първо се разпределя гарантираният капацитет и след това прекъсваемият, ако е обявен такъв и ако изрично е заявен (посочен) в заявлението за достъп.

(4) Механизмите за разпределение на капацитет трябва да са гъвкави и да могат да се изменят и приспособяват към променящите се пазарни условия, да не възпрепятстват

навлизането на нови участници на пазара, нито да създават бариери за навлизане на пазара, както и да подават подходящи икономически сигнали за ефективно и оптимално използване на техническия капацитет и да улесняват инвестирането в нова инфраструктура.

Чл. 12. Техническият капацитет се изчислява на база на механизъм за изчисляване на капацитет, приет и оповестен от съответния оператор на газопреносна мрежа.

Чл. 13. (1) (Изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.) Свободният гарантиран капацитет за всяка входна и изходна точка и за мрежата като цяло (или участък от нея) за даден период е разликата между техническия капацитет и гарантирания капацитет за съответните входни и изходни точки или мрежата като цяло (в т.ч. участъци от нея с по-малък капацитет) за съответния период, който вече е разпределен (договорен) на ползватели на мрежата.

(2) В случаите, когато услугата по пренос се предлага от комбиниран оператор, може да бъде предвидено от оператора капацитетът, необходим за пренос на количествата за нагнетяване и на добитите количества, да се разпределя на клиентите, получили достъп до газохранилището, и до размера на разпределения им капацитет за нагнетяване, респ. за добив.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.) Капацитет за всяка точка се заявява в kWh/ден и се разпределя за заявления период на дневна база.

Чл. 14. (Изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.) Операторът на газопреносна мрежа разпределя прекъсваем капацитет в случаите, когато за съответните точки няма възможност за предоставяне на гарантиран капацитет или гарантираният капацитет е вече разпределен, както и ако по технологични и/или търговски причини е необходимо част от гарантирания капацитет да бъде трансформиран в прекъсваем на краткосрочна основа.

Чл. 15. (Изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.) След изчерпване на целия наличен гарантиран капацитет за дадена точка или за мрежата като цяло се обявява липса на свободен гарантиран капацитет за съответните точки или мрежата като цяло и се предлага само прекъсваем капацитет. Механизмът за разпределяне на прекъсваем капацитет се прилага отделно от този за гарантиран капацитет. Прекъсваем капацитет се разпределя след пълното разпределяне на гарантирания капацитет или ако има обявен на страницата на оператора прекъсваем капацитет за съответните точки и заявка на поне един потенциален или регистриран ползвател за него.

Чл. 16. (Изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г. , в сила от 27.12.2016 г.) След всеки работен ден, в който е имало заявки и разпределения на капацитети (приложен е механизмът за разпределение), се преизчисляват свободните капацитети по точки и за мрежата като цяло и тези изчисления се ползват при следващия цикъл на прилагане на механизма в следващите работни дни с постъпили заявки. Преизчисляване се извършва и след всяко изтичане или прекратяване на договор за пренос, водещо до освобождаване на капацитет, или ако капацитет е освободен, се предоставя неизползваният гарантиран капацитет като прекъсваем капацитет на краткосрочна основа. В случай че потенциален клиент, на който е разпределен капацитет, откаже да сключи договор за пренос, освободеният по този ред капацитет се обявява за свободен.

Чл. 17. Ползвателите имат право да търгуват помежду си разпределения им капацитет.

Чл. 18. (1) В случаи на договорно претоварване операторът на газопреносна мрежа осигурява:

1. разпределение на капацитет за нови договори въз основа на освобождаване на неизползвания капацитет чрез предоставяне на възможност на потребителите на мрежата да дадат под наем или да препродадат капацитетите по своите договори;
2. предлагане на неизползвания капацитет на пазара поне за един ден напред като прекъсваема услуга.

(2) Принципите по ал. 1 се прилагат към целия договорен капацитет, включително и към съществуващите договори.

Чл. 19. (1) (Изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г., в сила от 27.12.2016 г.) В случай че договорен капацитет остане неизползван, операторите на преносни системи предлагат капацитета на първичния пазар като прекъсваем капацитет чрез договори с различна продължителност, доколкото този капацитет не се предлага на вторичния пазар от съответния ползвател на мрежа.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г., в сила от 27.12.2016 г.) Операторите на преносни системи могат да предложат на пазара част от неизползвания капацитет като гарантиран, когато са налице условия за това.

Раздел V

Предоставяне на информация

Чл. 20. (1) Операторът на газопреносна и газоразпределителна мрежа оповестява публично подробна информация относно предлаганите услуги (описание на услугите - дългосрочни, краткосрочни, прекъсваеми и непрекъсваеми услуги и техните цени) и условията, които предлага, заедно с техническата информация, необходима на ползвателите на мрежата, за да получат ефективен достъп до нея.

(2) За предоставяните услуги всеки оператор на преносна и газоразпределителна мрежа оповестява публично информация за техническия, договорения и наличния капацитет в числово изражение за всички важни точки, включително входни и изходни, редовно и периодично по стандартизиран и удобен за ползване начин, например схема на газотранспортната мрежа на съответния оператор, посочваща всички входни и изходни точки към дадената мрежа и всички точки, свързващи мрежата с други оператори, изискванията за качеството на предлагания за пренос природен газ и за налягането. Важните точки от преносната система, за които трябва да се оповестява публично информация, се одобряват от компетентните органи след консултация с ползвателите на мрежата. Операторите са задължени да актуализират информацията при наличие на промени.

(3) Операторът на преносна система е задължен да оповестява публично предварителна и последваща информация за търсенето и предлагането, основаваща се на заявки, прогнози и реализирани потоци към и от системата въз основа на информацията, която е била достъпна за оператора на преносна система, и необходимите данни, предоставени от съответните участници на пазара.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) Операторите публикуват подробна информация за образуване на цените, тарифи, методика и структура. Тези тарифи или методологии на ценообразуване трябва да са приложими за всички участници, да бъдат одобрени от КЕВР и публикувани преди влизането им в сила.

(5) Операторите на газопреносни мрежи публикуват програма на плановите ремонти и планирани периоди за профилактика на мрежата за съответната година, които могат да засегнат правата на ползвателите на мрежата, произтичащи от договори за пренос, както и съответната експлоатационна информация три месеца преди началото на съответната година.

(6) Операторите публикуват на интернет страницата си договорите за пренос и/или стандартните условия, определящи правата и задълженията на всички ползватели на мрежа.

(7) Операторите на съответните мрежи обявяват на интернет страницата си и всяка друга информация за мрежите си, която произтича от Директива 2009/73/ЕО, Регламент (ЕО) 715/2009, Закона за енергетиката и подзаконовите нормативни актове.

Чл. 21. (1) Операторите на съответните мрежи разработват информационни системи и

средства за електронна комуникация, които да осигуряват адекватна информация на ползвателите на мрежата и да опростяват сделките като заявки, договаряне на капацитет и прехвърляне на права върху капацитет между ползвателите на мрежата.

(2) Информацията, която се публикува на интернет страниците, следва да е смислена и ясна, по начин, лесен за използване, и във формат, позволяващ изтегляне по мрежата.

Глава втора

ПРАВИЛА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОСТЪП ДО СЪОРЪЖЕНИЯТА ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА ПРИРОДЕН ГАЗ

Раздел I

Общи положения

Чл. 22. Тези правила определят:

1. условията за предоставяне на достъп до съоръженията за съхранение на природен газ, на които трябва да отговарят лицата, поискали достъп;

2. реда за предоставяне на достъп до съоръженията за съхранение на природен газ.

Чл. 23. Периодът от 1 до 15 април и периодът от 1 до 15 октомври на всяка календарна година се използва за стабилизиране на резервоари, техническа профилактика и подготовка на съоръженията за съхранение на природен газ за следващ базов период на нагнетяване/добив.

Раздел II

Условия за предоставяне на достъп до съоръженията за съхранение на природен газ

Чл. 24. Операторът на съоръженията за съхранение на природен газ предоставя достъп при условия на равнопоставеност на лицата, отговарящи на условията, определени в тези правила.

Чл. 25. Право на достъп до съоръженията за съхранение на природен газ могат да имат и местни лица в държава - членка на Европейския съюз, или регистрирани в държава, с която Република България има постигната договореност по силата на международен акт за взаимно прилагане на съответното право на Европейската общност, при наличие на междусистемни връзки и при условията на чл. 176а от Закона за енергетиката (ЗЕ).

Раздел III

Ред за предоставяне на достъп до съоръженията за съхранение на природен газ

Чл. 26. Операторът на съоръжението за съхранение е длъжен:

1. (изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) да предлага на трети страни достъп до съоръженията за съхранение при спазване на недискриминационни процедури, прозрачно и еднакво достъпно за всички потенциални клиенти чрез сключване на хармонизиран договор, одобрен от КЕВР;

2. да задоволява търсенето на пазара при спазване на недискриминационен достъп до съоръженията за съхранение, отчитайки спецификата на националния газов пазар;

3. да установи правила за ефективно и постоянно ползване капацитета на съоръжението за

съхранение, като максимално използва разполагаемия капацитет и предлага свободния капацитет, като уведомява потребителите за това текущо;

4. да използва разполагаемата при него търговска информация за клиентите на съоръжението за съхранение конфиденциално и единствено по предназначение;

5. (изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г., **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) да предоставя периодично актуална информация на КЕВР и на оператора на газопреносната система;

6. да си сътрудничи с оператора на газопреносната система за целите на сигурността както на съоръжението за съхранение, така и на газопреносната система;

7. гаранциите за сигурност за потребителите на съоръжението за съхранение да са недискриминационни и да не представляват пречка за осъществяване на пазарни отношения между страните.

Чл. 27. Операторите на съоръженията за съхранение на природен газ оповестяват в интернет:

1. подробно описание на предлаганите услуги, в т.ч. дългосрочни и краткосрочни услуги и техните цени;

2. образец на хармонизиран договор за съхранение на природен газ или образец на договор за пренос и съхранение в случаите, когато услугата се предлага от комбиниран оператор;

3. принципна схема на газотранспортната мрежа на оператора, посочваща входна и изходна точка, свързваща газотранспортната мрежа със съоръженията за съхранение на природен газ;

4. изисквания за качеството на предлагания за съхранявания и добит природен газ;

5. информация за наличния капацитет, актуализирайки я при наличие на промени.

Чл. 28. (1) В срок не по-късно от 30 календарни дни преди началото на съответния нагнетателен период операторът на съоръжението за съхранение на природен газ обявява на интернет страницата си:

1. (изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) свободния капацитет за съхранение на газохранилището по газови месеци, както и гарантиран и прекъсваем капацитет за нагнетяване за добив, който се предлага на потенциалните клиенти през цялата газова година;

2. (изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) възможността за сключване на договори за дългосрочни и краткосрочни услуги за съхранение с гарантиран и прекъсваем капацитет за нагнетяване и добив;

3. минималният капацитет за съхранение, който потенциален клиент може да заяви;

4. (изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) срок за представяне на заявления за капацитет за съхранение за предстоящата газова година (не по-кратък от 14 дни от датата на обявяването му).

(2) При наличие на свободен капацитет за съхранение, за нагнетяване, респективно за добив, операторът актуализира информацията извън срока по ал. 1 с оглед своевременно предлагане на капацитета на първичния пазар.

(3) Всеки капацитет на съоръжението за съхранение, поискван от лице, имащо право на достъп, трябва да бъде предлаган при условията за достъп на трета страна на недискриминационна основа, при равностойни договорни условия и отчитайки спецификата на националния газов пазар.

Чл. 29. (1) Принципите за разпределяне на наличния и неизползван капацитет са:

1. наличният капацитет се разпределя на принципа прозрачност и равнопоставеност и на конкурсна основа;
2. операторът своевременно предлага неизползвания капацитет на първичния пазар;
3. ползватели на съоръжение за съхранение на природен газ имат право да препродадат договорния си капацитет на вторичния пазар след уведомяване на оператора.

(2) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) Механизмите за разпределение на наличния капацитет за съхранение могат да бъдат:

1. пропорционално разпределение;
2. тръжна процедура;
3. (нова – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.** , в сила от 27.12.2016 г.) пръв заявил, пръв получил;
4. (предишна т. 3 – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.** , в сила от 27.12.2016 г.) открито запитване (в случай на нова газова инфраструктура).

(3) (Предишна ал. 2, изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г., **бр. 103 от 2016 г.** , в сила от 27.12.2016 г.) Капацитетът на съоръжение за съхранение трябва да бъде предоставян на ползвателите при спазване на недискриминационни процедури. Операторът на съоръжението за съхранение предлага на ползвателите техническия капацитет на съоръжението с изключение на тази част, която е за оперативни цели на оператора, а също така и за нуждите на оператора на газопреносната система, както и с изключение на тази част от капацитета, която операторът е длъжен да осигури за съхранение на количества природен газ съгласно предвиденото в План за действие при извънредни ситуации и Превантивен план за действие, приети в изпълнение на Регламент (ЕО) 994/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ и за отмяна на Директива 2004/67/ЕО на Съвета. Изключването на капацитет на съоръжението за съхранение се контролира от КЕВР.

Чл. 30. (1) За заявяване на капацитет в съоръжението за съхранение потенциалният ползвател следва да подаде заявление по образец, утвърден от оператора на съоръжението за съхранение.

(2) Заявлението за капацитет за съхранение трябва да включва:

1. заявен капацитет за съхранение;
2. заявен капацитет за нагнетяване и заявен капацитет за добив по газови месеци;
3. (изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) банкова гаранция или друг вид обезпечение в размер до 50 % от месечната стойност на съхранения природен газ според заявения капацитет и действащата към момента цена на съхранението, утвърдена от КЕВР; банковата гаранция се издава съгласно приложен образец за срок 2 месеца след крайния срок за подаване на заявлението за капацитет.

(3) Операторът на съоръжение за съхранение може при обоснована преценка да изисква от заявителя представянето на допълнителни документи, доказващи кредитоспособността, които обаче не представляват неоправдана бариера за навлизане на пазара и са недискриминационни, прозрачни и пропорционални.

(4) Операторът одобрява или мотивирано отказва да одобри заявлението за достъп до съоръжение за съхранение в 10-дневен срок от подаване на заявлението и на всички документи, приложени към заявлението.

(5) При одобрение на потенциалния ползвател се издава удостоверение с валидност 6 месеца от датата на издаването му при условията, определени в него. За издадените удостоверения операторът води регистър.

(6) При одобрение операторът изпраща на заявителя проект на договор за съхранение, като заявителят следва да подпише проекта и същият да се сключи в 7-дневен срок от получаването му.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г., в сила от 27.12.2016 г.) Операторът и ползвателят могат да сключват договори и извън газовата година, с начални дати, различни от стандартните, или с по-кратка продължителност от стандартния годишен договор.

Чл. 31. (1) Операторът на съоръжението разработва, прилага и публикува недискриминационни и прозрачни механизми за разпределение на капацитет, които гарантират предоставянето на максимален капацитет на всички участници на пазара, при отчитане целостта и ефикасната експлоатация на системата, като се консултират с ползвателите.

(2) Операторите предлагат минимално следните видове услуги:

1. пакетни (договорни) услуги по отношение на нагнетяването/изтеглянето на газ при утвърдени технически параметри;

2. необвързани услуги (допълващи пакетните) за разполагаемите капацитети на хранилището в началото на календарната година;

3. дългосрочни (над 1 година) и краткосрочни (под 1 година) при минимален период на престой 1 ден.

(3) Услугите, които предлага операторът на системата за съхранение, трябва да бъдат в интерес на ползвателите и съобразени с пазарната ситуация и икономическата ефективност.

(4) Операторът на съоръжението за съхранение предлага услуги, които са съвместими с използването на интерконекторни газопреносни системи и осигуряващи лесен достъп до съоръжението за съхранение.

(5) Операторът на системата за съхранение трябва да има развита информационна система за електронна комуникация, за да предоставя адекватни и актуални данни на ползвателите и да улеснява евентуални размени на капацитети между тях.

Раздел IV

Контрол

Чл. 32. (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) Контролът по изпълнението на тези правила се осъществява от КЕВР по реда и при условията на Закона за енергетиката.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тези правила:

1. "Достъп" е правото за използване на преносната мрежа и/или разпределителните мрежи за пренос на природен газ срещу заплащане на цена и при условията на тези правила.

2. "Входна точка" е физическа точка, съоръжена със средства за търговско измерване, където се

извършва измерването на количеството, налягането и качеството на природния газ за пренос и се извършва неговото предаване от ползвателя на съответния оператор.

3. "Изходна точка" е физическа точка, съоръжена със средства за търговско измерване, където се извършва измерването на количеството и налягането на пренесения природен газ и се извършва неговото предаване от съответния оператор на ползвателя на мрежите.

4. (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) "Точка на междусистемно свързване" означава физическа или виртуална точка, свързваща съседни входно-изходни системи или свързваща входно-изходна система с газопровод за междусистемно свързване, доколкото тези точки подлежат на резервиране от ползвателите на мрежата.

5. "Газорегулираща станция, Автоматична газорегулираща станция (ГРС, АГРС)" е инсталация за регулиране налягането на природния газ, съоръжена и със средства за търговско измерване.

6. "Пренос на природен газ" е транспортирането на природен газ през преносната мрежа или газоразпределителните мрежи.

7. "Договорен капацитет" е капацитетът, който операторът на преносна система е разпределил на ползвател на мрежата съгласно договор за пренос.

8. (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) "Технически капацитет" е максималният гарантиран капацитет, който операторът на преносна система може да предложи на ползвателите на мрежата, като вземе под внимание целостта на системата и експлоатационните изисквания на преносната система.

9. (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) "Гарантиран капацитет" е капацитет за пренос на газ, чиято непрекъсваемост е гарантирана от оператора на преносна система по силата на сключен договор.

10. "Прекъсваем капацитет" е газов капацитет за пренос, който може да бъде прекъсван от оператора на газопреносна и/или газоразпределителна система в съответствие с условията, залегнали в договора за пренос.

11. (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г., **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) "Прекъсваем капацитет за реверсивен пренос на търговска база (backhaul или виртуален капацитет)" означава газов капацитет за пренос в посока, обратна на физическия пренос, който се осъществява на търговски принцип.

12. "Заявка" е предварително уведомление от страна на ползвателя на мрежата на оператора на съответната мрежа за реалния поток, който ползвателят иска да бъде пренесен по тази мрежа.

13. "Коригираща заявка" е последващо уведомяване, с което се коригира първоначалната заявка.

14. (Отм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.).

15. "Добив" са дейности, целящи определени количества природен газ, намиращи се в подземния газов резервоар на газохранилището, да достигнат газотранспортната мрежа.

16. "Нагнетяване" са дейности, целящи определени количества природен газ от газотранспортната мрежа да достигнат до подземния газов резервоар на газохранилището с цел тяхното съхранение за определено време.

17. "Подземно газово хранилище" са подземни и надземни съоръжения, изградени на базата на подземни структури, пригодени за съхранение на природен газ.

18. "Подземен газов резервоар (резервоарът)" е подземната част, в която нагнетените количества природен газ реално престояват преди обратното им извличане (добиване).

19. "Работен капацитет за съхранение" е максимален обем от природен газ, който може да

бъде съхраняван в подземния газов резервоар в един момент.

20. "Търговски капацитет за съхранение" е частта от работния капацитет, която може да бъде използвана за съхранение на природен газ за клиенти и която операторът предлага на ползвателите на хранилището.

21. (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) "Търговски гарантиран капацитет за нагнетяване/добив" е капацитет за нагнетяване или добив, чиято непрекъсваемост е гарантирана от оператора по силата на сключен договор за съхранение.

22. "Търговски прекъсваем капацитет за нагнетяване/добив" е капацитет за нагнетяване или добив, който може да бъде прекъсван (частично или изцяло) по всяко време от оператора съгласно сключения договор за съхранение.

23. "Краткосрочни услуги по съхранение" са договорен капацитет за съхранение, при който графикът на нагнетяване и на добив е в рамките на една газова година.

24. "Дългосрочни услуги по съхранение" са договорен капацитет за съхранение, при който периодът между графика на нагнетяване и на добив е повече от една газова година.

25. "Свободен капацитет" е тази част от търговския капацитет за съхранение, която операторът не е разпределил и която все още е налична за ползвателите в даден момент.

26. "Капацитет, резервиран за оператора" е частта от работния капацитет, която не се предлага на ползвателите и е предназначена единствено за съхранение на природен газ, необходим на съответния оператор за технологични нужди по преноса и за балансиране на газопреносната система.

27. "Договорен капацитет" е част от търговския капацитет, който операторът е разпределил за съответен клиент съгласно сключен договор за съхранение.

28. "Сумарен договорен капацитет" е сумата от договорените капацитети, запазени за всички клиенти, с които има сключени договори за съхранение.

29. (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) "Базов период за нагнетяване (период на нагнетяване)" е времеви период, започващ от 7:00 ч. на 15 април от дадена календарна година и приключващ в 7:00 ч. на 1 октомври от същата календарна година, през който операторът има техническа готовност реално да нагнетява природен газ в газохранилището за нуждите на клиентите.

30. (Изм. – ДВ, **бр. 103 от 2016 г.**, в сила от 27.12.2016 г.) "Базов период за добив (периода на добив)" е времеви период, започващ в 7:00 ч. на 15 октомври от дадена календарна година и приключващ в 7:00 ч. на 1 април от следващата календарна година, през който операторът има техническа готовност реално да добива природен газ от газохранилището.

31. "Капацитет за нагнетяване" е максималното количество природен газ, което може да бъде реално нагнетено в хранилището за един газов ден (24 часа) в зависимост от достигнатото пластово налягане в резервоара.

32. "Капацитет за добив" е максималното количество природен газ, което може реално да бъде добито от хранилището за един газов ден (24 часа) в зависимост от пластовото налягане в резервоара.

33. "Предпочитан капацитет за нагнетяване и добив" е капацитет по газови месеци, посочен от заявителя в заявлението му, с който потенциалният клиент приоритетно кандидатства при разпределението на свободния капацитет. Общото количество на заявените предпочитани капацитети за добив и за нагнетяване следва да бъдат еквивалентни на заявения капацитет за съхранение.

34. "Допустим капацитет за нагнетяване и добив" е капацитет по газови месеци, посочен от

заявителя в заявлението му, с който потенциалният клиент кандидатства при разпределението на свободния капацитет за съхранение, алтернативно на предпочитания капацитет за нагнетяване и добив. Той представлява диапазон (минималната и максималната граница) на капацитет за нагнетяване и/или добив за съответния месец, в рамките на който потенциалният клиент е заинтересован и би приел разпределен капацитет, в случай че не може да бъде удовлетворен заявен от него предпочитан капацитет за някои от месеците. Общото количество на посочените в заявлението като минимални и като максимални допустими капацитети за всички месеци може да се различават от заявения капацитет за съхранение.

35. (Отм., предишна т. 38 – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) "Договор за съхранение" е договор между оператор и клиент, чийто предмет включва достъп до капацитет на газохранилището и съхранение на количество природен газ, доставено от клиента и прието за съхранение от оператора по реда на договора.

36. (Отм., предишна т. 39 – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) "Ползвател на съоръжение за съхранение" е физическо или юридическо лице, което има сключен договор за съхранение на природен газ с оператора на съоръженията за съхранение на природен газ.

37. (Отм. – ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 4.08.2015 г.).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Правилата са изготвени и приети на основание чл. 21, ал. 1, т. 13 и чл. 172, ал. 1 и чл. 172б, ал. 1 от Закона за енергетиката (изм., ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) и в съответствие с изискванията на Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила на вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО и изискванията на Регламент (ЕО) 715/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно условията за достъп до газопреносни мрежи на природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) 1775/2005, както и на указанията на ERGEG за добри практики на операторите на системи за съхранение на природен газ 2004-10-06/2005-23-03 и допълненията към тях 2011-01-02, с Решение П-1 от 14.03.2013 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране.

§ 3. Правилата отменят Правилата за предоставяне на достъп до газопреносната и/или газоразпределителните мрежи, приети от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране с Решение П-2 от 14.05.2007 г. (ДВ, бр. 45 от 2007 г.).